

Skattavakt PwC

Fréttabréf Skatta- og lögfræðisviðs

Nóvember 2008 – 11. tölublað

1. Dómar

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur E-2815/2008

Málavextir voru þeir að stefnandi leigði félagi í sinni eigu hluta af íbúðarhúsnæði sínu. Húsaleigutekjur taldi stefnandi fram í reit 521 á skattframtölum sínum, sem fjármagnstekjur utan atvinnurekstrar. Með úrskurðum skattstjórans í Reykjanesumdæmi var hins vegar ákveðið að leigutekjurnar skyldu skattleggjast sem atvinnurekstrartekjur, enda væri um að ræða leigu húsnæðis sem nýtt væri undir rekstur.

Stefnandi krafðist þess að úrskurðir skattstjórans í Reykjanesumdæmi yrðu felldir úr gildi, enda væri ekki tekið á því í lögum þegar lögaðili í eigu skattaðila greiðir skattaðila leigutekjur vegna blandaðra afnota af íbúðarhúsnæði. Stefnandi reisti málátíðbúnað sinn einnig á því að íbúðarhúsnæðið væri ekki skráð sem atvinnuhúsnæði, umfang leigustarfseminnar félli ekki undir skilgreiningu á atvinnustarfsemi, hvergi tíðkaðist í norrænni skattframtölvæmd að skattleggja slíkar tekjur sem atvinnurekstrartekjur auk þess sem verið væri á ólögsmætan hátt að mismuna einstaklingum með því að gera greinarmun á því hvort einstaklingar leigi út íbúð sína til íbúðarnota eða rekstrarnota. Loks byggði stefnandi á eðli starfseminnar, þ.e. að hann væri skyldugur til að reka hjúkrunarstofu skv. samningi við Tryggingastofnun ríkisins.

Í niðurstöðu héraðsdóms kemur fram að lagaheimildir til skattlagningar leiguteknanna væri að finna í B-lið 7. gr. laga um tekjuskatt og að leggja skuli til grundvallar að um sé að ræða útleigu til atvinnurekstrar og breyti þá ekki máli þótt fasteign sé skráð íbúðarhúsnæði í Fasteignamati. Hvað varðar þá málsástæðu stefnanda um að umfang starfseminnar falli ekki undir skilgreiningu á atvinnustarfsemi vísaði héraðsdómur til þess að stefnandi hefði leigt húsnæðið til atvinnurekstrar reglubundið í nokkur ár og haft hagnað af. Því væri ekki fallist á þessa málsástæðu stefnanda. Þá féllst héraðsdómur ekki á þá málsástæðu stefnanda að um væri að ræða ólögsmæta mismunun á einstaklingum eftir því hvort um væri að ræða leigu til íbúðarnota eða atvinnureksturs enda væri þarna ekki um sambærileg tilvik að ræða.

Með hliðsjón af framangreindu féllst héraðsdómur ekki á kröfur stefnanda.

Þessi niðurstaða er athyglisverð m.a. fyrir þær sakir að ætla má ef stefnandi hætti að nýta umrætt húsnæði undir rekstur og tæki að leigja það til einstaklings þá myndu leigutekjurnar væntanlega flokkast sem fjármagnstekjur og sæta 10% skattlagningu þrátt fyrir að engar breytingar hefðu orðið á höfum leigusala.

Skattavaktin

Skattavaktin er mánaðarlegt fréttabréf PwC hf. þar sem sérfræðingar á Skatta- og lögfræðisviði félagsins skrifa um athyglisvert efni tengt skattarétti. Leitast er við að gera grein fyrir nýju efni, hvort sem um er að ræða dóma, lög, frumvörp, úrskurði eða stjórnvaldsákvæðanir.

Efnisyfirlit:

1. Dómar

Nokkrir dómar hafa fallið, bæði í héraði og Hæstarétti sem varða skattamál með einum eða öðrum hætti. Hér verður fjallað um þá í stuttu máli.

2. Ákvarðandi bréf RSK nr. 4/2008

Fjallað er um ákvarðandi bréf ríkisskattstjóra varðandi geymslu bókhaldsgagna.

3. Álagning lögaðila 2008 – kærufrestur til 1. des. nk.

Nú liggur fyrir álagning opinberra gjalda á lögaðila vegna rekstrarársins 2007. Hér er stutt umfjöllun um niðurstöður hennar.

4. Af vettvangi tvísköttunar - Ítalía og Úkraína

Nýlega voru tvísköttunarsamningar sem Ísland hefur gert við Ítalíu og Úkraínu fullgiltir.

5. Tap á hlutabréfum – ívilnun?

Umfjöllun um ívilunarheimildir skattfyrvalda í tengslum við hrun bankakerfisins.

PRICEWATERHOUSECOOPERS 

Skógarhlíð 12 • 105 Reykjavík • Sími 550 5300 • Fax 550 5302
pwc.reykjavik@is.pwc.com

Hrd. nr. 54/2008. H gegn íslenska ríkinu

Ágreiningur í málinu laut að því hvort skattyfirvöldum hefði verið heimilt að ákvarða stefnanda, H, tekjuviðbót á gjaldárinu 2000, vegna tekjuársins 1999, að fjárhæð kr. 20.049.947, vegna umbreytingar á hlutabréfum hans í Íslenska útvarpsfélaginu hf., að nafnverði kr. 4.568.000, í hlutabréf í Norðurljósum hf., að nafnverði kr. 20.528.526, svo og að bæta 25% álagi við þá tekjuviðbót auk 2,5% álags á opinber gjöld tekjuárin 1999, 2000 og 2001.

Niðurstaða Hæstaréttar var sú að um hefði verið að ræða skattskyldar tekjur sem væru til komnar vegna vinnusamnings og því skattskyld laun í skilningi skattalaga. Þá taldi dómurinn rétt að beita 25% álagi á vantalinn stofn, enda hefði H ekki gert grein fyrir tekjunum í skattframtali. Varðandi 2,5% álag vísaði dómurinn til forsendna í niðurstöðu héraðsdóms þar sem kröfu um niðurfellingu álags var hafnað.

Nánar er fjallað um málið í 11. tbl. Skattavaktarinnar árið 2007 þar sem dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 14. nóvember 2007 í máli nr. E-6527/2006 er reifaður ítarlega.

2. Ákvarðandi bréf RSK nr. 4/2008

Óskað var eftir áliti ríkisskattstjóra á því hvort frumrit svokallaðra sölunótna þar sem upphæð, kortanúmer og undirskrift korthafa má finna falli undir 20. gr. bókhaldslaga nr. 145/1994 þar sem fjallað er um geymslu bókhaldsgagna. Þá er einnig óskað álits á því hvort þau gögn sem afgreiðslubúnaður sölu- og þjónustuaðila safnar saman (vistar kortanúmer) falli undir sama ákvæði.

Til svars við fyrirspurninni vísar ríkisskattstjóri til 1. mgr. 20. gr. bókhaldslaga þar sem fram kemur eftirfarandi:

„Allar bækur, sem fyrirskipaðar eru í lögum þessum, ásamt bókhaldsgögnum og fylgiskjöllum, svo og bréf, myndrit og skeyti eða samrit þeirra, þar með talin gögn sem varðveitt eru á tölvutæki formi, á örfilmu eða annan sambærilegan hátt, skulu varðveittar hér á landi á tryggn og öruggan hátt í sjö ár frá lokum viðkomandi reikningsárs. Þeim sem nota sjóðvélar er þó ekki skylt að varðveita innri strimla lengur en þrjú ár frá lokum viðkomandi reikningsárs enda liggi fyrir fullfrágengið bókhald og undirritaður ársreikningur.“

Með hliðsjón af framangreindu ákvæði telur ríkisskattstjóri sömu reglu gilda um frumrit þar sem upphæð, kortanúmer og undirskrift korthafa er að finna og um innri strimil sjóðvélar þ.e. að varðveita þurfi umrædd frumrit í þrjú ár frá lokum viðkomandi reikningsárs, enda liggi fyrir fullfrágengið bókhald og

undirritaður ársreikningur. Hið sama eigi við um þær upplýsingar sem safnað er með rafrænum hætti í sérstakan gagnagrunn.

Ríkisskattstjóri tók það hins vegar fram að uppgjör sem söluaðilar prenta úr posa til að láta fylgja með uppgjöri hvers dags í bókhaldi myndu falla undir reglu 1. ml. 1. mgr. 20. gr. þ.e. að varðveita skuli slík uppgjör á tryggn og öruggan hátt í sjö ár frá lokum viðkomandi reikningsárs.

3. Álagning lögaðila 2008

Fjármálaráðuneytið hefur gert grein fyrir því að nú liggi fyrir álagning opinberra gjalda á lögaðila vegna rekstrarársins 2008. Álagður tekuskattur var hærri en nokkru sinni áður og skattskyldum lögaðilum fjölgaði um liðlega eitt þúsund frá í fyrra. Hafa þarf í huga að hér er um frumálagningu að ræða, sem mun væntanlega taka einhverjum breytingum þar sem alltaf má gera ráð fyrir kærumálum. Kærufrestur vegna álagningar opinberra gjalda 2008 á lögaðila rennur út 1. desember 2008.

Eins og fram kemur í umfjöllun fjármálaráðuneytisins mun fall viðskiptabankanna þriggja og erfiðleikar í efnahagsmálum gera mörgun fyrirtækjum erfitt fyrir að mæta skuldbindingum sínum og það gæti sett mark sitt á innheimtu skattsins.

4. Af vettvangi tvísköttunar

Tvísköttunarsamningar sem Ísland hefur gert við Ítalíu og Úkraínu hafa nú verið fullgiltir og koma þeir til framkvæmda 1. janúar 2009.

Tvísköttunarsamningur við Ítalíu

Samkvæmt samningnum er afdráttarskattur af arði 5% ef móttakandi á a.m.k. 10% í félaginu sem greiðir arðinn, en afdráttarskattur er 15% í öðrum tilvikum. Enginn afdráttarskattur er á vöxtum, en samið var um 5% afdráttarskatt af þóknunum.

Sérstakt ákvæði er um skattlagningararrétt er varðar uppsagnargreiðslur og bætur við starfslok, en eingöngu er heimilt að skattleggja þær í greiðsluríkinu. Meginreglan er sú að eftirlaun eru skattlögd í því ríki þar sem aðili er heimilisfastur.

Í samningnum er sérstakt undanþáguákvæði fyrir prófessora og kennara er varðar skattskyldu í kennsluríki.

Tvísköttunarsamningur við Úkraínu

Samkvæmt samningnum er afdráttarskattur af arði 5% ef móttakandi á a.m.k. 25% í félaginu sem greiðir arðinn, en afdráttarskattur er 15% í öðrum tilvikum.

Afdráttarskattur af vöxtum og þóknunum nemur 10%.

Samningurinn tekur einnig til eignarskatts þar sem Úkraínu hyggur á upptöku eignaskatts í náninni framkvæmd. Í dag leggur hvorugt ríkið eignaskatta á þegna sína.

5. Tap á hlutabréfum – ívilnun skattstjóra ?

Eftir hrun bankanna þriggja hafa margir tapað hlutafjáreign sinni í þeim. Í sumum tilvikum er þetta verulegt fjárhagstjón sem skerðir greiðslugetu manna. Eðlilegt er því að hlutaðeigendur velti fyrir sér hvort unnt sé að fá ívilnun á tekjuskattstofni eins og það er kallað. Hvað segja tekjuskattslögin um þetta ?

Samkvæmt 65. gr. laga um tekjuskatt hefur skattstjóri heimild til að lækka tekjuskattstofn manna ef gjaldþol þeirra hefur rýrnað verulega vegna ákveðinna atvika. Hér til telst meðal annars eignatjón, sbr. 5. tölul. ákvæðisins. Spurningin, sem þarf að svara, er því hvort unnt sé að líta á tap á hlutabréfum t.d. vegna bankahrunsins, sem eignatjón.

Á þetta reyndi í áliti umboðsmanns Alþingis í máli nr. 1970/1996:

(<http://www.umbodsmaduralthingis.is/skyrslur/skoda.asp?Lykill=536&Skoda=Mal&Leitarord1=skattur&Leitarord2=ivilnun>).

Nánar tiltekið var um að ræða kvörtun vegna synjunar skattstjóra að veita hjónum ívilnun vegna taps á hlutafé. Í málinu er að finna ítarlega umfjöllun um tilurð og þróun ákvæða um ívilnun. Eftir könnun umboðsmanns á þeim varð niðurstaða hans sú að með eignatjóni samkvæmt ákvæðinu væri átt við veruleg eignatjón af völdum náttúruhamfara, elds-

voða eða búfjárjúkdóma sem ekki hefði fengist bætt úr hendi annarra aðila. Samkvæmt þessu takmarkast ívilnun vegna eignatjóns umfram allt við tjón á fasteignum og gripum. Menn, sem verða fyrir eignatjóni vegna taps á hlutabréfum, virðast því almennt ekki eiga rétt á ívilnun.

Hvað geta umræddir aðilar þá gert? Atvinnurekendur sem tapa hlutafé geta dregið tapið frá tekjum sem rekstrarkostað, sbr. 2. mgr. 5. tl. 31. gr. laga um tekjuskatt. Um frádráttarétt manna fer hins vegar eftir 24. gr. tekjuskattslaga. Samkvæmt því er aðeins heimilt að jafna sölutapi af hlutabréfum á móti söluhagnaði af hlutabréfum á sama almanaksári. Tap á hlutabréfum við gjaldþrot banka telst ekki sala og er því ekki um að ræða neinn frádráttarétt á þeim forsendum þegar svo stendur á. Álitamál er hins vegar hvort ekki ætti að lögfesta slíkt ákvæði. Jafnframt væri æskilegt að auka svigrúm frádráttarins vegna taps sem rekja má til gjaldþrots. Samkvæmt núgildandi lögum takmarkast hann nefnilega við almanaksárið. Flutningur á tapi milli ára um t.d. þrjú ár við núverandi aðstæður væri að minnsta kosti sangjarnari.

Skatta- og lögfræðisvið PricewaterhouseCoopers

Við hjá Skatta- og lögfræðisviði bjóðum upp á margs konar þjónustu, þar með talið ráðgjöf varðandi:

Alþjóðlega skattaráðgjöf ● Milliverðlagningu („Transfer pricing“) ● Skattlagningu rekstraraðila ● Skattlagningu einstaklinga
Virðisaukaskatt ● Félagarétt ● Samruna, skiptingar og yfirtökur

Starfsmenn sviðsins hafa mikla reynslu og yfirgripsmikla þekkingu á sviði skatta- og félagaréttar og veita viðskiptavinum aðstoð og ráðgjöf varðandi lögfræðileg álitaefni sem skapast innanlands sem og erlendis.

Til að fá frekari upplýsingar um starfsemina þá er hægt að hafa samband við eftirfarandi starfsmenn:

Ritstjóri: Ásta Kristjánsdóttir, Ráðgjafi / lögfræðingur + 354 550 5352 asta.kristjansdottir@is.pwc.com

Ábyrgðarmaður: Elín Árnadóttir, Sviðsstjóri Skatta- og lögfræðisviðs +354 550 5322 elin.arnadottir@is.pwc.com

Þessi samantekt felur ekki í sér ráðgjöf af neinu tagi. Ekki ætti að aðhafast samkvæmt þessu vefriti án þess að fá sérfræðilega ráðgjöf. PricewaterhouseCoopers hf., PricewaterhouseCoopers LLP, hluthafar, starfsmenn og umboðsaðilar bera ekki ábyrgð á upplýsingum sem gefnar eru í þessu vefriti eða aðgerðum sem framkvæmdar eru af hálfu annarra aðila á grundvelli þessara upplýsinga.

©2008 PricewaterhouseCoopers hf. Allur réttur áskilinn. "PricewaterhouseCoopers" vísar til PricewaterhouseCoopers hf. á Íslandi, nema ráða megi af samhengi eða beinun tilvísunum að vísað sé í önnur fyrirtæki í samstæðu PricewaterhouseCoopers International Limited sem öll eru lagalega sjálfstæðar einingar.

PRICEWATERHOUSECOOPERS 

Skógarhlíð 12 • 105 Reykjavík • Sími 550 5300 • Fax 550 5302
pwc.reykjavik@is.pwc.com